

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 29.04.2024

Vår ref.: 201914430-24 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE avslår søknad om økt regulering, men gir tillatelse til utvidet slukeevne for Straume kraftverk, Valle kommune, Agder

Hva søker Straume kraftverk AS om?

Straume kraftverk AS søker om å øke reguleringen av Svartetjørn fra dagens 1 meter til samlet 2,5 meter, og om å øke slukeevnen i Straume kraftverk med 0,3 m³/s, fra 1,57 m³/s til 1,87 m³/s.

Hva mener høringspartene om tiltaket?

Valle kommune er positive til omsøkte tiltak. Agder fylkeskommune mener at økt regulering vil ha begrensede virkninger for friluftsliv og landskap, siden Svartetjørn ligger skjermet i forhold til friluftslivskorridoren Heievegen og Straumsfjorden. Fylkeskommunen, Villreinnemda for Setesdalsområdet og FNF Agder mener at et eventuelt anleggsarbeid må stoppes i kalvingsperioden for villrein, da området enkelte år er et aktuelt kalvingsområde. Tiltaksområdet ligger innenfor Setesdal Austhei villreinområde, et nasjonalt villreinområde.

Hva gir NVE tillatelse/avslag til?

NVE gir tillatelse til å øke slukeevnen i Straume kraftverk med 0,3 m³/s.

NVE gir ikke tillatelse til å øke reguleringen i Svartetjørn med 1,5 m.

Hvorfor gir NVE tillatelse til økt slukeevne og avslag til økt regulering?

Etter NVEs beregninger vil økt slukeevne og økt regulering hver for seg gi en produksjonsøkning på henholdsvis 0,7 GWh/år og 0,3 GWh/år.

Omsøkte økning i slukeevne vil sammenlignet med konsesjonsgitt slukeevne ha små konsekvenser for naturmangfoldet knyttet til Kvernåni, etter NVEs vurdering. Verdien av fraført strekning for biologisk mangfold, landskap og brukerinteresser er i tillegg vurdert som lav.

En økt regulering på 1,5 m i Svartetjørn vil etter vår vurdering medføre ulemper for hekkefugl og myr. I tillegg vil en betydelig økning i reguleringssonen få konsekvenser for opplevelsen av landskapet. Med en økt produksjon på beskjedne 0,3 GWh, mener NVE at fordelene ved økt regulering ikke overgår ulempene for allmenne interesser.

Innhold

NVE avslår søknad om økt regulering, men gir tillatelse til utvidet slukeevne for Straume kraftverk, Valle kommune, Agder

.....	1
Innhold	2
Søknaden	3
Høring og distriktsbehandling	5
NVEs vurdering.....	6
Forholdet til annet lovverk.....	11
Oppsummering.....	12
NVEs konklusjon	12
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven.....	12

Søknaden

NVE har mottatt søknad fra Straume kraftverk AS, datert 7.03.2020, om tillatelse til økt slukeevne i eksisterende Straume kraftverk, og økt regulering av Svartetjørn. Kraftverk med vannvei og reguleringsmagasin ligger i Valle kommune i Setersdal, Agder fylke, i et sidevassdrag av Otra.

Det søkes om tillatelse til å

1. øke slukeevnen med 0,3 m³/s, fra 1,57 m³/s til 1,87 m³/s.
2. øke reguleringen av Svartetjørn fra dagens 1 meter til samlet 2,5 meter, mellom kote 651,84 (LRV, ned 0,3 meter) til 654,34 (HRV, opp 1,2 meter). Konsesjonsgitt regulering går fra kote 652,14 (LRV) til 653,14 (HRV).

De omsøkte tiltakene vil gi en årlig produksjonsøkning på 1,3 GWh.

Straume kraftverk AS oppgir at de to tiltakene ikke er innbyrdes avhengig av hverandre, og ønsker derfor at de skal vurderes både samlet og enkeltvis.

Eierskapet til Straume kraftverk AS er nært 100 % forankret til gårdene på Straume.

Bakgrunn for søknad

Straume kraftverk AS fikk 22.01.2016 tillatelse etter vannressursloven til å bygge Straume kraftverk, og til regulering av Svartetjørn.

I konsesjonssøknaden fra desember 2012 (revidert februar 2015) ble det søkt om 3 alternativer for regulering av Svartetjørn; 1 meter, 2 meter og uten regulering. Fordi hydrologiberegningene den gang kun viste en produksjonsgevinst på ca. 0,1 GWh ved å øke regulering fra 1 meter til 2 meter, valgte søker å trekke alternativet med 2 meter regulering. Den siste meteren gav lite innvunnet energi.

I januar 2016 fikk utbygger tilgang på en vannføringslogg med 4 års varighet fra nabovassdraget Bjørgåni. Nye hydrologiske beregninger med vannføringsserien fra Bjørgåni gav en økning i middelvannføring, fra 0,51 m³/s til 0,77 m³/s. På grunnlag av dette ble det søkt om planendring til å øke installert effekt fra 4,0 MW til 5,0 MW. NVE gav konsesjon til denne planendringen 9.03.2016.

Bakgrunn for omsøkt tiltak er nye produksjonsberegninger, basert på nytt hydrologisk grunnlag, som viser at økt regulering og økt slukeevne gir en produksjonsgevinst. Tiltakshaver oppgir at formålet med omsøkt utvidelse er å bedre utnyttelsen av eksisterende kraftverksanlegg, for å produsere og selge mer fornybar energi og bidra til å styrke næringsgrunnlaget til gårdene som har fallretter.

Søknadens hoveddata

Hoveddata			
TILSIG			Økt slukeevne/regulering
Nedbørfelt	km ²	20,5	Ingen endring
Feltets middelavrenning	l/s/km ²	38,2	
Middelvannføring	l/s	780	
Alminnelig lavvannføring	l/s	43	
Planlagt minstevannføring	l/s	43	
VANNUTTAK			
Inntak	moh.	653,14 (HRV)	654,34 (HRV)
Avløp	moh.	256,5	
Volum på inntaksmagasin	m ³	57.000	143.000
Lengde på berørt elvestrekning	m	2430	
Høyde på inntaksdam	m	3	4,2
Diameter på rør	mm	700/800	
Antall rørgater	stk.	1	
Maksimalt vannuttak	l/s	1570	1870
PRODUKSJON		Økt regulering	Økt slukeevne
Årlig middel GWh		0,5	0,8
ØKONOMI		Økt regulering	Økt slukeevne
Utbyggingskostnad mill kr		0,4	0,1
Utbyggings pris kr/kWh		0,8	0,13

Teknisk plan

Regulering

Straume kraftverk AS søker om tillatelse til å øke reguleringen av Svartetjørn fra dagens 1 meter til samlet 2,5 meter, mellom kote 651,84 (LRV, ned 0,3 meter) og 654,34 (HRV, opp 1,2 meter). Konsesjonsgitt regulering går fra kote 652,14 (LRV) til 653,14 (HRV).

Reguleringsmagasinet vil øke fra 0,057 Mm³ til 0,143 Mm³. Arealet til Svartetjørn vil med det øke med cirka 7 mål ved HRV.

Økt regulering krever utbygging av eksisterende dam med 1,2 meter i høyden og ca. 8 meter i lengden.

Kraftstasjon

Konsesjonær oppgir at utstyret i Straume kraftverk har kapasitet til å øke slukeevne/effekt til 5,75 MW, fra dagens 5,0 MW.

Nettilknytning

Lokalt 22 kV nett til Brokke og videre opp til regionalt/sentralnett har kapasitet til å ta imot den økte effekten fra Straume kraftverk uten forsterkninger. Ifølge AE Nett er det anslagsvis 100 MW tilgjengelig kapasitet i sentralnettet i regionen. Flere utbyggere står i kø

for å utnytte denne kapasiteten. Først etter en eventuell tillatelse har Straume kraftverk mulighet til å stille seg i kø for nettilknytning.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Søknaden er kunngjort i Setesdølen, og sendt på høring til lokale myndigheter og interesseorganisasjoner. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Valle kommune, i brev av 27.05.2020

«Valle kommune syner til høyringsbrev datert 25.03.2020 med høyringsfrist 31.05.2020. Valle kommune er positive til gjennomføring av auka regulering av Svartetjørn og utviding av Straume kraftverk slik det er søkt om.

Valle kommune ser svært positivt på denne utbygginga, den er gunstig økonomisk. Dei miljømessige inngrepa av endringa er beskjedne i forhold til utbygging som allereie er gjennomført.»

Agder fylkeskommune, i brev av 12.05.2020

«Viser til oversendelse datert 25.03.2020, angående søknad fra Straume kraftverk AS om tillatelse til å øke slukeevnen i Straume kraftverk i Kvernåni med 0,3 m³/s. Selskapet søker også om å få øke eksisterende regulering i Svartetjørn fra 1 m til 2,5 meter.

Tiltaket dreier seg om en utvidelse av en allerede gitt og utbygd konsesjon. Utvidelsen vil bety økt synlighet som følge av utvasking og manglende vegetasjonsetablering i sonen.

Allikevel anses den for å begrense negative virkninger for friluftsliv og landskap siden Svartetjørn ligger skjermet i forhold til den viktige friluftslivskorridoren som er Heivegen inn til Mjåvatn, og Straumsfjorden som et viktig friluftslivsområde i Setesdal Austhei.

Omsøkte tiltak ligger delvis i bygdeutviklingssonen og delvis i hensynsone villrein i Heiplanen. Det pågår for tiden et GPS-merkeprosjekt i Austhei. Dataene viser at det er villrein enkelte år i omsøkte område. Dette kan f.eks skyldes at områder tas i bruk på grunn av nedising av beiteområder på heia. Det anbefales derfor at anleggsarbeid unngås i kalvingstiden.

Det er ikke merknader til saken i forhold til kulturminner.

Saken legges frem til orientering i førstkommende møter i hovedutvalg for næring, klima og miljø og fylkesutvalg.»

Villreinnemda for Setesdalsområdet, i brev av 15.04.2020:

«Jamfør Heiplanen ligg tiltaksområde i hovudsak i bygdeutviklings sona, og dels i omsynssone villrein. I høve til villrein er det tale om relativt små og tidsavgrensa inngrep som i liten grad vil kunne påverka villreinen i driftsfasen.

Villreinnemnda vil med bakgrunn i villreinen sin områdebruk oppmoda om at det vert stilla vilkår om at anleggsverksemda ikkje blir gjennomført i kalvingstida. Villreinnemnda har elles ingen merknad til planane.»

FNF Agder, i brev av 28.05.2020

«Vi viser til brev fra NVE datert 25. mars 2020. NVE har mottatt søknad fra Straume kraftverk AS om tillatelse til å øke slukeevnen i Straume kraftverk i Kvernåni med 0,3 m³/s. Samtidig søker selskapet om å få øke eksisterende regulering i Svartetjørn fra 1 m til 2,5 m. FNF Agder takker for muligheten for å komme med innspill.

Det omsøkte tiltaket ligger i Setesdal austhei som er et av 10 villreinområde som har status som Nasjonale villreinområde. Villreinen er en ansvarsart for Norge, og Heiplanen viser at tiltaksområde delvis ligger i bygdeutviklingssonen og delvis i hensynssone villrein. Selve arbeidet vil ligge i bygdeutviklingssonen, men for villreinen vil anleggsperioden være det som kan forstyrre.

Vi viser til Villreinnemnda for Setesdalsområdet sin uttalelse til søknaden datert 3. april i år, hvor datamateriale tyder på at området blir brukt i kalvingstiden et og annet år. FNF Agder støtter Villreinnemnda sin uttalelse med oppfordring om at det blir stilt vilkår om at anleggsarbeid ikke blir gjennomført i kalvingstiden da dette kan være forstyrrende for villrein i området.»

Søkers kommentar til høringsuttalelsene, i e-post av 7.08.2020

«Fra vårt ståsted synes det ikke å være noen som er negative til de omsøkte tiltakene. Det omtales at anleggsarbeid må legges utenom reinsdyras kalvingstid, og det vil vi selvsagt rette oss etter.

Utover det har vi ingen kommentarer til høringsuttalelsene.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

NVE vil her gjengi søkers opplysninger knyttet til de hydrologiske virkningene av omsøkte tiltak. Måleserier fra 21.17.0 Bjørgåni, for periodene 2011–2015 og 2016–2020, er lagt til grunn for de hydrologiske beregningene. Bjørgåni er nabovassdraget til Straume i nordlig retning. Perioden er splittet fordi det mangler data fra siste del av 2015. Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 20,5 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 780 l/s.

Ved en økt regulering som omsøkt oppgis det i søknaden at vannstanden generelt vil være høyere enn den er i dag, og at det vil bli større variasjoner. Ifølge søker vil imidlertid omsøkte økning i slukeevne gi økt fleksibilitet, og kan gi en reduksjon i antall ganger magasinet tappes ned sammenlignet med i dag.

Det vil i likhet med i dag slippes en minstevannføring på 43 l/s hele året, så lenge ikke tilsiget er lavere. Vannføringen nedstrøms inntaket vil likevel bli noe lavere med økt magasinivolum og slukeevne. Restvannføringen etter endringene blir på 0,22 m³/s, som utgjør 79 % av dagens restvannføring på 0,28 m³/s. Avhengig av nedbørsmengde er det beregnet at det ved økt regulering og slukeevne vil bli 11–16 dager færre med overløp (**Tabell 1**). Etter NVEs beregning vil omsøkte slukeevne utgjøre 240 % av middelvannføringen på 270 l/s.

Tabell 1. Antall dager med overløp i dagens situasjon og etter omsøkt utvidelse (oppdaterte hydrologiske beregninger 16.03.21).

	Dagens situasjon	Etter utvidelse
Fuktig år	65	54
Normalt år	37	21
Tørt år	39	23

NVE har gjennomgått det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Nedbørfeltets spesifikke avløp er oppgitt til 38,2 l/s km², som tilsvarer en middelvannføring på 780 l/s og årlig tilsig på 24,6 mill. m³. Hydrologisk avdeling i NVE har utarbeidet et nytt avrenningskart som angir årlig avrenning for 1991–2020 per km² for Norges landareal. Med dette som utgangspunkt får Straume kraftverk et årlig tilsig på 22,3 mill. m³. Tiltakshavers beregnede tilsig ligger 10 % høyere enn det nye avrenningskartet. Det er vanlig å regne med en usikkerhet på ± 20 %, og NVE regner derfor tiltakshavers verdi for årlig tilsig som rimelig.

Produksjon og kostnader

Tiltakshavers beregninger viser at økt regulering og økt slukeevne i sum vil øke kraftproduksjon i Straume kraftverk med 1,3 GWh/år. Økt regulering alene er beregnet til å øke produksjon med 0,5 GWh/år, mens en økt slukeevne, etter 2,5 m økt regulering, er beregnet til å gi 0,8 GWh/år (tabell 2). Det er ikke beregnet produksjonsøkning for økt slukeevne med dagens reguleringsgrenser i Svartetjørn. Byggekostnadene er estimert til 0,4 mill. kr for økt regulering, og 0,1 mill. kr for økt slukeevne. Dette gir en utbyggingspris på 0,8 kr/kWh for økt regulering og 0,13 kr/kWh for økt slukeevne.

Tabell 2. Straume kraftverk AS sine beregninger av produksjonsøkning ved økt regulering og installasjon (oppdaterte hydrologiske beregninger 16.03.21).

Produksjonsøkning	Produksjonsøkning GWh/år	Kommentar
Dagens	+0.0	1,0 m regulering
+1,2 og -0,3 m regulering	+0.5	2,5 m regulering
+0,75 MW inst.effekt	+0.8	Utvidet installasjon etter 2,5 m regulering
Sum	+1.3	Totalt ny regulering og økt installasjon

I NVEs økonomiske analyser av omsøkte tiltak har vi lagt til grunn søkers verdi for utbyggingskostnad, og indeksregulert til kostnadsnivå 1.1.2021. For å kunne vurdere de

omsøkte tiltakene uavhengig av hverandre har vi lagt til grunn egne beregninger av forventet midlere årsproduksjon. I denne beregningen har vi lagt til grunn vannmerke 20.2 Austenå for perioden 1991–2020, og tiltakshavers årlige tilsig. NVEs beregninger gir noe lavere produksjonsøkning enn tiltakshavers beregninger (Tabell 3). I beregningene av nettonåverdi er scenarioene lav, basis og høy for både utbyggingskostnad og inntekt benyttet. Inntekten beregnes ut fra tre kraftprisbaner (lavpris, basis og høypris) fra NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse 2021. Inntektsnivået er justert ut fra andelen produksjon som forventes i vintermånedene, og evnen til sesong- eller døgnregulering. Resultatet av beregningene viser at alle scenarioene for økt slukeevne og regulering hver for seg, og økt slukeevne og regulering samlet, gir positiv nettonåverdi (tabell 3). Både økt slukeevne og regulering regnes altså som lønnsomt, både samlet og hver for seg.

Tabell 3. Endring i midlere årsproduksjon for de ulike omsøkte tiltakene og endring av netto nåverdi for basisscenario, i tillegg til LCOE og spesifikk utbyggingskostnad.

Alternativ	Midlere årsproduksjon [GWh]	Endring i midlere årsproduksjon [GWh]	Endring netto nåverdi [mill. kr]	LCOE [øre/kWh]	Spes. utbyggingskostnad [øre/kWh]
Dagens	17,5	----	----		
Økt regulering	17,8	0,3	1,6	13	1,37
Økt slukeevne	18,2	0,7	4,6	5	0,15
Økt slukeevne og regulering	18,5	0,9	5,9	8	0,55

NVE konstaterer at et kostnadsnivå per 1.1.2021 er lagt til grunn for våre beregninger. Vi har ikke oppdatert beregningene med et nyere kostnadsnivå, da vi mener det er høy sannsynlighet for at prosjektet også vil være lønnsomt med nyere tall. Prosjektets lønnsomhet har heller ikke vært vektlagt i vår vurdering.

Konsekvenser av redusert vannføring i Kvernåni

Straume kraftverk påvirker i dag vannføringen på en ca. 2,5 km lang elvestrekning i Kvernåni. Samlet vannføringsreduksjon ved inntaket ble for konsesjonsgitt løsning beregnet til 74 %. Ved omsøkt økning i slukeevne og magasinivolum, vil vannføringen i Kvernåni reduseres med ytterligere 21 %. Antall dager med overløp vil reduseres med 11–16 dager, avhengig av nedbørsmengde.

I forbindelse med opprinnelig konsesjonssøknad ble karplanter, moser og lav kartlagt i influensområdet. Det ble kun gjort funn av vanlige vegetasjonstyper og vanlige arter av karplanter, moser og lav (Rådgivende biologer, 2015). Samtidig ble det påpekt at en reduksjon i vannføring ville føre til reduksjon i mengden fuktighetskrevenne lav- og moseartene langs elva. Omsøkte økning i slukeevne og regulering vil føre til ytterligere reduksjon i vannføringen, som igjen kan gi en ytterligere reduksjon i mengden fuktighetskrevenne lav- og mosearter. NVE mener imidlertid at konsekvensen av tiltaket

for fuktighetskrevende arter vil være liten sammenlignet med konsesjonsgitt løsning. NVE legger også vekt på at det kun er registrert trivielle arter langs Kvernåni. I vår samlede vurdering vil vi kun i liten grad vektlegge påvirkningen på det terrestriske miljøet langs elva.

Ørreten i Kvernåni blir i miljørapporten fra Rådgivende biologer karakterisert som småfalle, og verdien for fisk og ferskvannsorganismer er vurdert som liten. På bakgrunn av denne vurderingen, og fordi vi mener de negative konsekvensene for ørret vil være små sammenlignet med konsesjonsgitt løsning, vil påvirkningen på ørretbestanden være av mindre betydning for vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Kvernåni er også hekkelokalitet for fossefall. Redusert vannføring ble i miljørapporten vurdert til å ha middels negativ virkning på arten. Ytterligere redusert vannføring i elva kan øke den negative påvirkningen på fossefallens hekkemuligheter. Dersom slukeevnen nå økes forutsetter NVE at hekkemulighetene til fossefall sikres ved oppsetting av reirkasser.

Virkningen for landskap og brukerinteresser ble ikke vektlagt av NVE da Straume kraftverk ble gitt konsesjon. I henhold til miljørapporten er det tett skogsvegetasjon inn mot vannstrengen, og mesteparten av elveløpet er derfor lite tilgjengelig for innsyn. Terrenget langs elvestrengen er også stedvis bratt og vanskelig fremkommelig. På bakgrunn av dette mener NVE at omsøkt tiltak vil å ha liten innvirkning på landskap og brukerinteresser.

Konsekvenser av økt regulering av Svartetjørn

En økt regulering på 1,5 meter vil ifølge søknaden øke Svartetjørn med omtrent 7 mål ved HRV. Økningen vil i hovedsak skje i myrområdet ved innløpsosen, da det ellers er ganske bratte kanter rundt tjernet. Som en konsekvens av økt regulering kan disse myrområdene bli utsatt for erosjon, utskylning og redusert planteproduksjon. Dette vil videre være negativt for naturmangfoldet knyttet til myra. En erodert myr vil også miste sin flomdempende effekt, og kan føre til at karbon frigis. I «*Stortingsmelding 13 (2020-2021), klimaplan for 2021–2030*» blir utfordringene med nedbygging av myr diskutert, og det slås her fast at regjeringa skal lage en konkret strategi for å hindre dette. NVE anser påvirkningen på myr som en negativ konsekvens av tiltaket, og vil tillegge dette noe vekt i vår helhetsvurdering.

Økt regulering vil også kunne påvirke hekkfuglene tilknyttet Svartetjørn. Bever har tidligere hatt hytte i Svartetjørn, og kan derfor også bli påvirket hvis den igjen tar i bruk tjernet. I miljørapporten tilknyttet opprinnelig konsesjonssøknad, ble påvirkningen på hekkfugl vurdert med utgangspunkt i en reguleringshøyde på 2 meter. Effekten av en regulering i denne størrelsesordenen ble vurdert til å være «*svært uheldige med tanke på reirplassering og overlevelse på eggstadium, og til dels ungestadium (gjelder sivspurv)*». I NVEs vurdering av opprinnelig konsesjonssøknad og tiltakets konsekvenser for fugl- og pattedyrfaunaen, ble det konkludert med at en vannstandsheving på 1 m i Svartetjørn ville ligge tett opptil de naturlige variasjonene i vannstanden, og medføre lite konsekvenser for biologisk mangfold (*Bakgrunn for vedtak* av 22.01.2016). En økt regulering som omsøkt vil gi en reguleringshøyde på til sammen 2,5 meter. NVE mener at dette kan påvirke hekkfugl negativt, og at økningen i reguleringshøyde er betydelig sammenlignet med det vi vurderte i 2016. Dette vil tillegges vekt i vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Økt regulering vil også være negativt for produksjon av ferskvannsorganismer i reguleringssonen, og resultere i svekket næringstilgang for ørret. I tillegg vil gytearealet i inngående vannløp bli redusert. Ulempene ved en regulering på 2 meter ble i miljørapporten (2015) likevel vurdert til å bli små for ørret. Ørretbestanden i Svartetjørn er tett og småfallen, og en uttynning av stammen ble tvert imot vurdert til å kunne være gunstig for fiskekvaliteten. NVE anser vurderingen fra 2015 som aktuell for vår vurdering av omsøkte økning i regulering, og mener at eventuelle påvirkninger på ørret er akseptable.

Svartetjørn ligger skjermet for innsyn, men har en viss verdi for friluftsliv og brukes til turgåing, jakt, fiske og bærsanking. For brukere av Svartetjørn kan en større reguleringssone virke negativt på landsklapsopplevelsen.

Setesdal Austhei villreinområde

Agder fylkeskommune, Villreinnemda for Setesdalsområdet og FNF Agder påpeker at tiltaksområdet er innenfor Setesdal Austhei villreinområde, et nasjonalt villreinområde. I følge Heiplanen, den regionale planen for villreinområdene Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei, ligger tiltaksområdet i bygdeutviklingssonen og delvis i hensynssone villrein. GPS-data viser at området enkelte år tas i bruk i kalvingsperioden. Alle høringspartene som har uttalt seg om villrein er samstemte om at det er viktig at anleggsarbeid stoppes i kalvingsperioden. NVE stiller seg bak anbefalingen om å stoppe et eventuelt anleggsarbeid i kalvingsperioden for villrein, og har ingen ytterligere kommentarer utover dette.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av planendringssøknaden for Straume kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt frem i søknad, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 4. mai 2023. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jf. naturmangfoldloven § 8.

Av rødlistede arter i influensområdet til Straume kraftverk finnes det gaupe (EN), hønsenhauk (NT), fiskemåke (NT) og stær (NT). Ingen av disse vil påvirkes av omsøkte tiltak. NVE mener derfor at omsøkt tiltak ikke vil komme i konflikt med forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5. I miljørapporten fra 2010 trekkes det frem at den rødlistede naturtypen elveløp (NT) vil påvirkes ved at Kvernåni vil få redusert vannføring. Etter innføringen av NiN (Natur i Norge) heter denne naturtypen nå elvevannmasser, og har fortsatt status som *nært truet* (Norsk rødliste for naturtyper 2018). Siden vassdraget allerede er utbygget og det ikke er knyttet spesielle verdier til elvestrengen, mener NVE at

omsøkt tiltak ikke vil komme i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke er relevant for konsesjonsspørsmålet.

NVE har også sett påvirkningen fra Straume kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Etter NVEs vurdering vil ikke tiltaket medføre en vesentlig økning i den samlede belastningen for biologisk mangfold. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Samfunnsmessige fordeler

Økt regulering og slukeevne i Straume kraftverk vil etter søkers beregninger øke produksjonen med 1,3 GWh/år, og 0,9 GWh/år etter NVEs beregninger. NVE har beregnet at økt slukeevne alene vil gi 0,7 GWh/år, mens økt regulering alene vil gi 0,3 GWh/år.

Det omsøkte tiltaket vil i hovedsak være bedriftsøkonomisk gunstig, gjennom økte inntekter til søker og grunneiere. For samfunnet for øvrig vil tiltaket ha liten betydning, siden bidraget til økt produksjon og regulerbarhet er begrenset.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart.

Forholdet til vanndirektivet

Vassdragsavsnittet som tiltaket omfatter, ligger i vannregion Agder og vannområde Otra. Tiltaket berører vannforekomsten 021-1474-R, «*Kvernåni nedstrøms inntak Straume kraftverk*». Vannforekomsten er i vann-nett klassifisert som «*middels, svært kalkfattig type 1c, klar*», med dårlig økologisk tilstand. I Klima- og miljødepartementets godkjenning av regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder for planperioden 2022– 2027, er ikke den aktuelle vannforekomsten godkjent med miljømål som er høyere enn dagens tilstand.

De opprinnelige planene for Straume kraftverk er tidligere vurdert opp mot vannforskriften § 12. I *Bakgrunn for vedtak* av 22.01.2016 er det konkludert med at samfunnsnyttene i form av økt fornybar kraftproduksjon anses som større enn ulempene, og at vilkårene etter vannforskriften § 12 er oppfylt. NVE kan ikke se at det omsøkte tiltaket endrer på denne konklusjonen.

Oppsummering

Økt regulering og slukeevne i Straume kraftverk vil øke årlig produksjon med 1,3 GWh etter søkers beregninger, og 0,9 GWh etter NVEs beregninger. Økt slukeevne alene vil etter NVEs beregninger gi 0,7 GWh/år, og økt regulering 0,3 GWh/år.

Endret vannføringsdynamikk og vannføring i Kvernåni som en følge av økt slukeevne, vil etter NVEs vurdering ha liten konsekvens for naturmangfoldet sammenlignet med konsesjonsgitt tiltak. Verdien av fraført strekning for biologisk mangfold, landskap og brukerinteresser er i tillegg vurdert som lav.

En økt regulering på 1,5 m i Svartetjørn vil etter vår vurdering medføre ulemper for hekkefugl og myr. I tillegg vil det få konsekvenser for opplevelsen av landskapet ved at reguleringssonen økes betydelig fra i dag. Med en økt produksjon på beskjedne 0,3 GWh, mener NVE at ulempene ved økt regulering overstiger fordelene for allmenne interesser.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av søknad om økt slukeevne og foreliggende uttalelser, mener NVE at fordelene ved tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser. NVE mener dermed at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Straume Kraftverk AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å øke slukeevnen i Straume kraftverk.

Øvrige vilkår i konsesjon av 22.01.2016, med tilhørende merknader, forblir uendret.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Etter en helhetsvurdering av søknad om økt regulering og foreliggende uttalelser, mener NVE derimot at ulempene ved tiltaket for allmenne og private interesser er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt, og NVE avslår derfor tiltaket.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Største slukeevne	1,87 m ³ /s. Kan ikke endres som en del av detaljplangodkjenning.
Installert effekt	5,75 MW
Avbøtende tiltak	Det skal settes opp predatorsikre hekkedasser på egnede steder i Kvernåni. Dette skal gjøres i samråd med biolog som kan veilede en gunstig plassering av hekkedassene.

Klageadgang

Se eget vedlegg om klageadgang

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Brit Torill Haugen
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

STRAUME KRAFTVERK AS - Olav Jensen
STRAUME KRAFTVERK AS - Øyvind Gundersen

Kopimottakerliste:

VALLE KOMMUNE
Statsforvalteren i Agder
Villreinnemnda for Setesdalsområdet
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV AGDER
AGDER FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.